

Hvis månen falder ned

Pia Ravn Jensen

Roman

Hvis månen falder ned

Pia Ravn Jensen

Hvis månen falder ned

Roman

© 2023 Pia Ravn Jensen

Forlag: BoD – Books on Demand,
Hellerup, Danmark

Tryk: BoD – Books on Demand,
Norderstedt, Tyskland

Bogen er sat med Palatino Linotype og Arial

ISBN: 9788743054443

Første del

Pigen i vinduet

*

Efteråret 2002
Den lange weekend

Mobilen ringer netop som jeg har trukket håndbremsen. Det er Conny, hun plejer ikke bare sådan at ringe.

- Hallo, det Stine, siger jeg.

- Hej det mig.

Jeg afventer en form for fortsættelse, en vejrtrækning, næsten to.

- Du har ringet, siger jeg så, - ville du noget?

- Næh, egentlig ikke ... synes bare det var længe siden.

- Hmm, det også rigtigt, nikker jeg, villig til at påtage mig det fulde ansvar for tiden der går, - skal jeg komme en tur forbi?

- Hvis du har tid.

- Jo, jo, selvfølgelig, siger jeg og vinker farvel til eftermiddagen og den roman, der ligger derhjemme og venter på mig. Spørger om hun skal have noget med fra Irma.

- Cola og nogle chips måske, siger hun.

Lægger de tomme kalorier i kurven og tilsætter selv juice, frugt og en pakke kulørte karklude. Stiller indkøbsposen på forsædet og sætter kursen mod Nørrebro.

- Tilværelsens ulidelige lethed, sukker jeg uden at skænke Kundera eller hans roman en tanke, tager mig selv i at tænke, at nu skal jeg bare lige have overstået besøget hos Conny, så har jeg resten af weekenden for mig selv. Overstået. Er det sådan jeg har det med min barndomsveninde? Spørgsmålets klarhed grumses til af den utrættelige samvittighedskværn og hangen til selvbeskyttelse. At glæde sig til at være alene er vel ikke det samme som, at jeg helst er fri for Conny.

Parkerer lige overfor opgangen, hvor hun bor, ser mig i bakspejlet og får øje på, hvad jeg tror er løgn: et gråt hår! Jeg er 38! Det må være den famøse samtale på skolen, der har fået håret til at blegne.

- Hvor vover du, mumler jeg til spejlet og trækker håret ud, - at blande dig.

Samtalen med moren til en af mine piger fra syvende var forløbet helt anderledes end jeg havde forventet, var helt uforberedt på at hun ikke kunne, ikke ville se at hendes datter havde det skidt, det lyste jo ud af pigen.

Jeg så problemer hvor der ingen var, hævdede moren, satte griller i hovedet på hendes datter, blandede mig i deres privatliv.

- Hvor vover du at blande dig, havde hun sagt med en stemme, der dirrede af vrede, - du, der ikke engang selv har børn.

Pudser brillerne, men der er ikke flere grå hår at trække ud, kun tiden, suk, ud-ud-ud af bilen, af og ind med jakke og sweater, ingen grund til at det skal lugte af røg, smækker bildøren, kaster et blik op mod stuevinduet; de sorte metalpersienser er rullet ned, umiddelbart ikke noget godt tegn. Giver dørklokken et hurtigt klem, mens den anden hånd roder rundt i tasken ... har vel ikke glemst nøglen ... nøgle fundet. Døren lukker bag mig, jeg er på vej, pludselig tilskyndet af tøjets knitren, føddernes trin på trappen, lyde der insisterer på deres nærvær som en ordløs hvisken: *for sent, for sent*, knoernes hurtige lette slag mod døren, som ekkoer fra mit hjerte.

Lugten af kat og cigaret slår mig i møde.

- Hallo, er her nogen?

Sætter indkøbsposen fra mig og lader skuldertasken glide ned på gulvet; ser ind i soveværelsets halvmørke, toiletdøren står på klem, tager de få skridt gennem entreen.

- Conny? kalder jeg.

Træder ind i stuen og får øje på hendes bare, ubevægelige fødder i sofaen. Hendes ansigt ligger i skjul bag armlænet fra den sofa, der er skubbet vinkelret op mod den hun ligger på, læner mig frem og får øje på hendes blege ansigt og meget

lyse hår, lukkede øjne og høretelefoner. Kit-Kat ligger klinet op ad hende, den løfter sit sorte hoved og stirrer på mig med sine gule øjne. Hun fornemmer mit nærvær og slår øjnene op. De er mere runde end aflange og så blå at man skulle tro at de har suget al kroppens tilgængelige farvestof til sig. Der er noget flydende over den måde, hun vender tilbage på.

- Stine, siger hun, sætter sig op og tager høretelefonerne af, - jeg har slet ikke hørt dig.

Læbernes bevægelse virker som små forstyrrelser i hendes ansigt, og det er mig der har trukket hende tilbage til den her forbandede virkelighed, som hun ynder at kalde den.

- Nej, du var helt væk, siger jeg allerede på vej mod stuevinduerne, - men her trænger godt nok til at blive luftet ud.

- Ja, ja. Kom nu lige indenfor før du begynder.

Jeg trækker persiennen op, åbner vinduet, fortsætter ud i køkkenet og åbner endnu et, mens jeg kigger mig omkring for at se hvor slemt det står til. Conny kommer ud og stiller sig med ryggen mod køkkenbordet. Lille og spinkel står hun med hænderne i lommen på den sorte hættetrøje og følger mig med øjnene, mens jeg sætter kaffe over og vasker et par krus af. Hendes blik giver mig den samme fornemmelse som hendes tavshed i telefonen.

- Er der noget jeg har glemt, spørger jeg.

- Sikkert, siger hun og giver sig til at bide i lillefingerne.

I stuen indtager vi vores faste pladser i det særlige sofahjørnearrangement, og som sædvanlig søger mit blik op mod fotografiet af napalmpigen. Hele væggen er tapetseret med udklip, hundredvis af forskellige billeder, men det er hende jeg ser, napalmpigen fra Vietnam-krigen, nøgen, forbrændt og forpint kommer hun løbende ud af væggen. Skænker kaffe op og skubber kruset henover sofabordet, ind mellem hvad der nu ligger og flyder.

- Ellers noget? spørger jeg.

Conny griber ud efter en pakke cigaretter, sidder lidt med pakken før hun smider den tilbage på sofabordet.

- Næh, ikke rigtigt, siger hun og giver sig til at fingerere ved fjernbetjeningen til fjernsynet, der står lige overfor hendes faste plads i sofaen. Hvis hun løfter blikket over skærmen kommer napalmpigen løbende imod hende.

- Har du snakket med nogen, spørger jeg.

- Snakkede lige lidt med Tommy. Hun lægger fjernbetjeningen fra sig, griber igen ud efter cigaretterne.

- Jeg er fandme lige så sindssygt svag som min mor, vrænger hun, smider pakken fra sig igen, tager fjernbetjeningen, tænder for fjernsynet og giver sig til at læse tekst-tv. Jeg lader hende være,

bemærker at katten også har forladt stuen, og finder et ugeblad i en af bunkerne.

- Nå, siger jeg og bladrer om på sidste side, - vi må vel også se at få taget den opvask.

Hun kører hånden gennem det ikke helt nyvaskede hår, jeg lægger bladet fra mig og rejser mig, hun ser op på mig med et kan-du-ikke-barelade-den-stå-blik.

- Du har slet ikke drukket din kaffe, siger jeg.

- Næh, hun bider sig i underlæben og skubber kruset fra sig, - har ikke rigtig lyst.

- Det ligner da ikke dig, siger jeg og tager den kolde, urørte kaffe, - kommer du?

- Ja, ja, jeg kommer nu, siger hun og bliver siddende.

Jeg er halvvejs færdig før hun viser sig, hun klager over at hun ikke kan følge med, jeg siger det er hurtigere at vaske end at tørre.

- Ja, bare ikke hvis det er mig der vasker, siger hun, taber en tallerken på gulvet og bliver stående, mens jeg går i knæ for at samle de hvide skår op, der ligger omkring hendes bare fødder.

- Undskyld, siger hun, da jeg rejser mig, og ser ud som om hun er ved at græde.

- Hold nu op; det var jo bare en tallerken.

Siger hun skal tømme kattebakken og sender hende ned med tre poser skrald, løber selv en runde med støvsugeren, drikker et glas vand og siger at jeg vist også må se at komme hjem.

Hun sidder i sofaen, jeg står i stuens døråbning med tasken over skulderen, støvlerne på og klar til at gå.

- Nå men, vi ses, siger jeg og venter på en reaktion, men hun sidder bare og bider sig i underlæben, - Conny ...

Hun ser op, fastholder mit blik.

- Jeg er gravid, siger hun og som om ordene var besat med modhager pibler lidt blod frem på hendes underlæbe.

- Nej, sig det er løgn.

Den tunge taske lander på gulvet med et dump; sofabordet mellem os virker pludselig som en uoverkommelig barriere, sætter mig igen.

- Gravid, jeg ser mod hånden, der ligger på den endnu flade mave, - er du sikker?

Hun nikker. Der er noget uvirkeligt over den blege hånd mod hættetrøjens sorte stof, som om hånden vokser, river sig løs og flagrer henover sofabordet og griber pakken med cigaretter.

- Hvad har du tænkt dig? spørger jeg.

- Jeg vil ikke have barnet, siger hun og får fat på lighteren.

- Nej, siger jeg og tror jeg forstår, - hvor langt er du henne?

- Jeg vil heller ikke have en abort, hvis det er det du tror, siger hun og tænder smøgen, suger røgen dybt ned i lungerne, - og du ved hvorfor.

- Men hvad så?

Hun ser på mig, som om jeg burde vide det, læner sig tilbage og lukker øjnene. Asken fra hendes cigaret drysser ned i sofaen, jeg burde gøre noget, men sidder bare og lader det ske.

- Conny, siger jeg, - hvad har du tænkt dig?

Pludselig retter hun sig op og tværer resolut cigaretten ud i askebægeret, sætter punktum, jeg kender hende, fra nu af kan jeg lige så godt tale til en dør. Til min overraskelse spørger hun, om vi kan køre en tur og jo, selvfølgelig, siger jeg og foreslår en tur ud ad Strandvejen, en gåtur langs vandet, men Conny vil til Herlev. Det er typisk hende at hun vil tilbage til vores barndomskvarter, men, tænker jeg på vej ned af trappen, man kan ikke skride fra noget der allerede er skredet, man kan ikke skride fra fremtiden. Jeg åbner gadedøren ud til Guldbergs Plads og bliver ramt af et vindstød, som om selve efteråret vil minde mig om, at det kan man godt, man kan skride fra det hele, tankekorrigerer jeg mig selv, også fra fremtiden.

Vi kom til verden med få ugers mellemrum i 1964, det år hvor Beatles brød igennem for alvor, året hvor Martin Luther King fik Nobels fredpris. Som alle andre voksede vi op i en anden tid, en tid hvor børn løb frit omkring, hvor de fleste forældre endnu ikke var skilt, hvor hjemmegående husmødre ikke var et særsyn. Ungdomsoprøret gik

hen over vores små hoveder, og vores mødre deltog, som så mange andre, i kvindebevægelsen med aktiv hovedrysten og armene over kors; min mor kunne ikke drømme om at gå uden bh, og røde strømper var ikke noget for Connys mor, så meget havde Conny da misforstået.

Vi parkerer ved biblioteket, der blev bygget mens vi voksede op, og går i retning af Vestergårdens røde murstensetageejendomme.

- Havde glemte at det blæste *så* meget i vores barndom, siger Conny og skutter sig.

En løserevet avisside tumler imod os, og blæsten klæber de gamle nyheder fast til hendes ben.

- Kan du huske dengang med de der tipskuponer, spørger hun og laver et sidenik ind mod det lille torv.

I erindringen hvirvlede tipskuponerne omkring på det lille torv, rundt og rundt, op og op, mens to småpiger styrtede omkring og indsamlede dem som var det pengesedler, helt rundtossede af lykke og hår der flagrede omkring som flimrende drømmesyner.

- Hold kæft hvor er du dum, grinede Tommy, da de kom styrtende gennem gården med hænderne fulde af ren lykke og uvidenhed, de er ikke en krone værd, grinede han og slog revner i troen, ikke en krone!

Men Connys storebror sagde så meget, og de

styrtede videre, ind til Stines mor, der forklarede at det først kostede når man indleverede kuponerne, man kunne hente alle dem man ville helt gratis og i øvrigt var de her for gamle. Slukørede så de til, mens deres kortvarige lykke blev krøllet sammen og smidt i skraldespanden, ligeså værdiløse som en kartoffelskræl.

- Hold kæft hvor var jeg dum, siger Conny og slår hånden mod panden.

- Du var barn, siger jeg, men hun lader ikke til at høre det, og vi fortsætter forbi det lille torv og hen ad stien med buskads af berberis på den ene side, felter af græs og asfalt på den anden. Vi går forbi de overdækkede garager, og jeg ser op, som om Tommy kunne komme løbende henover tagene. Engang hvor vi var kommet hoppende på stien med rottehaler og hinanden i hånden, var han sprunget ned lige foran os, havde rettet sig op og skilt vores hænder med et karatehug. Dengang tillagde jeg ikke handlingen nogen særlig betydning, men nu virker den helt symbolsk eller som et forvarsel, et tegn på hvad der ville ske.

- Det var en god tid, smiler Conny, - den bedste i mit liv faktisk.

Den bedste tid i hendes liv; jeg vidste hvad jeg vidste, og hendes ord gør mig trist. Mig og min tristhed, tænker jeg, som et slør jeg trækker udover alt og alle.

Vi fortsætter hen foran opgangen hvor jeg bo-

ede, og Conny går i knæ for at stramme sit snørebånd. Jeg ser op mod køkkenvinduet i stueetagen og får et glimt af mig selv, en lille pige med kastanjefarvet hår, brune øjne og briller, ubevægelig og tavs, som et fotografi, stivnet i tiden, et billede bag glas og vinduesramme, men pigen blinker, det er ikke en erindring, men en tilstand, ikke en stilstand, men noget blødt og levende, et lille vådområde i mit indre, der aldrig vil tørre ud.

- Står du nu der og glaner igen.

Det gav et lille gib i Stine, der ikke havde hørt moren komme ud i køkkenet.

- Jeg kigger efter far.

- Ja, det gør du vel, sagde moren, - men han kommer jo ikke hurtigere hjem, fordi du hænger der.

Stine kastede endnu et blik ud mod parkeringspladsen og fik øje på Tommy, der kom løbende, vendte sig og rakte tunge mod Conny, der næsten altid fulgte lige i hælene på sin storebror. Og Conny der hed Conny fordi det næsten rimede på Tommy gjorde som broren og rakte tunge. Stine vendte sig for at se, om moren havde set hvor uopdragne de var, for uopdragne det var de, sagde moren. Hun skubbede brillerne på plads med pegefingeren og gik ind på sit værelse som hun havde fået besked på. Værelset lå overfor køkkenet, på den modsatte side af entreen med de mange døre, seks hvis man talte skabslågen med.

Moren skramlede i køkkenet, skrællede og skar.

- Hader at lave mad-hader at lave mad, sagde hun lavmælt frem for sig, men højt nok til at Stine kunne høre det; hun var fire, og det var ikke noget hun tænkte over, sådan var det bare; moren hadede at lave mad og gøre rent, men hun gjorde det alligevel, hver dag lavede hun mad, og der var altid noget der kunne gøres rent.

Stine så af og til henover entreen og ud i køkkenet.

En nøgle i døren fik hende til at springe op og ud til faren.

- Godaften lille sveskemus, smilede han og purrede op i hendes hår.

- Hun hedder Kristine, sagde moren, men Stine ville gerne være farens Stinemus, sveske, Musse, skattepige ...

- Og hvad har mine piger så oplevet i dag, spurgte faren, da de sad ved spisebordet der stod i dagligstuen fordi der ikke var plads i køkkenet.

- Ja, udover det daglige skidt og møg og vaske-tøj, sagde moren, så havde hun fået spoleret sin eftermiddag af du-ved-nok-hvem.

Du-ved-nok-hvem var Connys mor, der havde fået øje på hende netop som hun havde sat sig til rette på altanen med en bog, og der havde hun så stået på plænen og plapret løs.

Og så den måde hun siger *Mona* på, sagde moren og vendte øjne, nej nu skal du altså bare lige

høre Mona, og ved du hvad Mona, som om de var i familie bare fordi de begge to kom fra Jylland. Ordene kom ud af morens mund som de havde ligget og ventet hele dagen og Stine lyttede, betragtede, tyggede, sank og huskede at lukke munden, så hun ikke smaskede. Ikke tale med mad i munden, ikke afbryde, ikke sætte albuerne på bordet, ikke sætte hånden under hagen, der var så meget at hun glemte at tygge, og faren spurgte om hun var faldet i staver og nussede hende i håret.

- Ikke når vi spiser, sagde moren, som om de sorte peberkorn i den hvide sovs var noget der dryssede ud af Stines hår.

- Tænk engang, begyndte faren, før han havde tygget helt af munden, - der er et par piger, der kører rundt med bussen, fordi de er forelsket i chaufføren.

- Vel ikke i dig, sagde moren.

- Nej, nej naturligvis ikke, smålo faren.

- Det vil jeg også, sagde Stine der overhørte de sidste bemærkninger, - jeg vil også køre i bus med dig, hver dag!

- Det kan du glemme alt om, sagde moren. Faren kørte kun bus midlertidigt, og næste gang der var nogen der spurgte, så skulle Stine sige at hendes far var revisor, fortsatte hun og lagde låg på gryden med et lille smæld.

Stine lå under dynen og lyttede til de velkendte

lyde fra lejligheden, luft i radiatorrørene, skyl i toilet, skridt henover loftet, en dør der smækkede i opgangen, hurtige skridt ned ad trappen. Hun fandt sine briller på natbordet, stod op og trippede barfodet henover gulvet ud i entreen, udenom gulvbrædderne der knirkede, hun vidste lige hvor de var, og var et nyt begyndt at knirke stoppede hun op, som om hun kunne trække lyden tilbage, hvis hun bare blev stående længe nok, forsigtigt trak hun dørhåndtaget ned, skubbede døren til soveværelset op og listede hen til sengen hvor moren lå og sov, kravlede op og lagde sig yderst i dobbeltsengen under farens dyne. Hun kunne høre naboerne på den anden side af væggen, men selv om hun gjorde sig umage, kunne hun ikke høre hvad de sagde, det var ligesom de havde vat i munden. Nogen gange råbte konen så højt at *dovne svin* og *skidefulde stodder* trængte tydeligt igennem, og moren kaldte hende for en rejekælling, selvom man ikke måtte sige kælling.

Hun lå helt stille og betragtede moren. Hendes hår lå udslået og uredt på puden og havde samme kastanjebrune farve som hendes eget, hendes ansigt var lige så lukket som de knyttede næver der holdt fast i dynekanten, øjnene ville ikke åbne sig, hendes mund var også helt lukket. De perfekt formede, tynde øjenbryn trak sig sammen, men ansigtet ville ligesom ikke give slip på søvnen.

- Åh nej, ikke en af de dage, sagde moren, og åbnede munden før hun åbnede øjnene.

I køkkenet fandt moren migrænepulver til sig selv og ymer til Stine, der hev pladen under køkkenbordet ud og trak skamlen henover gulvet.

- Undskyld, sagde hun lavmælt, da morens hånd fløj op mod det fortrukne ansigt.

Hun så efter moren, der måtte lægge sig igen, og dristede sig til at åbne køkkenskuffen og fiske en teske op; lykken var at spise ymer med en teske, selvom det var noget pjat når man var stor nok til at spise med en rigtig ske.

Lørdag var der sang under brusebad, du burde købe dig en tyrolerhat, begyndte faren, men nej, ikke den, afbrød Stine.

- Når jeg bliver en stor pige, så vil jeg giftes, giftes med farmand, for farmand er så rar ... sang hun med lillepigefryd så ren som vandet der fossede ud af bruseren i rigelige mængder. Og lige så uvidende om ægteskab og blodets skam som at det ikke var hendes far, der havde lavet den sang, spurgte hun ham om han ikke ville lave en ny.

- Men det kan jeg da ikke, sagde han og vaskede sig under den ene arm.

- Jo, sagde hun og fik igen-igen vand i øjnene, da hun kiggede op, – ligesom den der med farmand.

Faren lo og sagde noget om en gammel sang, der havde set dagens lys før Stine, om Gitte

Hæning og hendes far, og Stine måtte slå ham i maven for at få ham til at holde op.

Det var en frostklar januardag, og de skulle ud og købe en fødselsdagsgave til moren. Stine satte sig ind i boblen, som faren kaldte den blå folkevogn.

- Din mor er et rigtigt vinterbarn, sagde han da de kørte ud af Vestergården.

- Er det derfor hun er så kold? spurgte Stine.

- Kold? Synes du din mor er kold?

- Hmm, nikkede Stine og skubbede brillerne på plads med pegefingern, - hun fryser hele tiden.

- Nåh, sådan, sagde faren og lærte hende at tælle til 25, som moren blev. Selv var han 31.

Om søndagen havde moren fødselsdag; Stine var spændt til bristepunktet, fulgte faren fra vinduet da han hentede den store pakke i bilen, og hun vidste hvad det var, men havde ikke sagt et ord til moren, ikke et ord.

- Tillykke til min smukke kone, sagde faren, satte pakken på spisebordet og løftede Stine op på armen. Moren blev så glad for symaskinen, at Stine slet ikke vidste hvor hun skulle gøre af sig selv, ør over den gode stemning gav hun sig til at klappe og synge: fastelavn er mit navn, boller vil jeg have og faren istemte: hvis jeg ingen boller får, så laver jeg ballade. For morens skyld kunne de lave al den ballade de ville, når bare hun fik lov at

sidde med symaskinen.

Om eftermiddagen var der kage og levende lys på bordet, bagefter spillede Stine og faren ludo, de lå på stuegulvet, hvor moren ikke kunne drømme om at kravle rundt, ligesom hun heller ikke kunne drømme om at hænge ud af vinduet og gale som Connys mor, eller vise sig i vaskekælderen med curlere i håret, eller åbne døren med forklæde på.

Faren nynnede, symaskinen summede, og Stine vandt som sædvanlig i ludo. Moren rejste sig, alt hvad der ligger på jorden, sagde hun, må man træde på, løftede foden og lod den lande på Stines balle. Stine hvinede og rullede rundt så ludobrikkerne væltede.

- Hjælp mig far, klukkede hun, da moren kildede hende i siden med storetåen, men inden hjælpen nåede frem var legen forbi, og Stine så langt efter moren, der gik i køkkenet for at hente den store saks.

Faren satte sig på kanten af hendes seng. Han behøvede ingen bog, men genfortalte historien om Rødhætte efter hukommelsen.

- Hvorfor har du så store øjne, spurgte Rødhætte ulven, der havde klædt sig ud som bedste-moren.

- Det er for at jeg bedre kan se dig, sagde faren og tog Stines briller af og lagde dem på bordet ved siden af sengen, for snart skulle hun sove ... Rødhætte skulle bare lige sluges af ulven og kravle ud

af dens opsprættede mave før Stine kunne sove rigtigt godt.

- Og hvorfor har jeg sådan nogen store hænder, sagde faren og rystede hænderne foran hendes ansigt.

- Det er for du bedre kan passe på mig.

Stine var fyldt fem, og efter frokosten skulle de hen til doktor Ibsen, der holdt til i den modsatte ende af Vestergården. Moren stak hovedet ud af opgangsdøren og tog et skridt tilbage.

- Vi venter lige, sagde hun.

Stine gjorde som moren, stod helt stille og trykkede sig ind mod den kølige væg, mens Connys træsko klappede og hendes mor plappede forbi opgangen. Da moren havde nikked, gik de.

I venteværelset rakte en gammel mand en æske Läkerol frem mod Stine; man måtte aldrig tage imod slik fra en fremmed, men moren nikkede, og Stine fik fisket en pastil op af æsken.

- Kan du sige tak, sagde moren.

- Tak, sagde hun og nejede for en sikkerheds skyld. Den gamle lo og sagde, at så måtte hun værsgo og tage en mere. Hun brød sig slet ikke om lakrids, og nu sad hun med to pastiller i munden og ventede på at de skulle smelte. Da moren blev kaldt ind til lægen, gled Stine ned fra stolen og fulgte efter, men moren så sig over skulderen

og sagde:

- Du kan bare vente her.

Stine stoppede brat, og i samme øjeblik det gik op for hende at moren ikke ville have hende med, vendte hun om og skyndte sig tilbage til stolen hun lige var gledet ned fra. Varm i kinderne og uden at se på de andre i venteværelset satte hun sig med den grimme, flove smag af lakrids i munden og stirrede stift mod døren, som moren var gået ind ad, ikke blinke, ikke græde, 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10, ikke blinke, ikke græde, under den hvide bro, sejler en båd med to, ikke græde, sidde pænt, 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10, solen er så rød mor ...

Efter besøget hos lægen skulle de ud og handle. Moren havde ikke farens hang til at hilse på alle og enhver, hun hilste på dem hun kendte med et kort nik og et lille smil eller et goddag hr. eller fru ditten-datten. En halvstor hund i snor kom imod dem; om den havde været nok så lille og logrende ville moren aldrig havde klappet den.

- Er du bange for hunde, spurgte Stine.

- Bange og bange, sagde moren og trak Stine med over gaden.

- Det siger far du er.

- Ja, ja, din far siger så meget, sagde moren og løsnede sit greb om Stines hånd.

De passerede gadekæret der lå ud til Herlev Bygade, og Stine kikkede langt efter Hjulmandens hus; tænk at julemanden boede lige der ... og

snart måtte hun se op i æbletræet ved præstegården, for Conny sagde, at Tommy sagde, at præsten havde sagt at englene boede i æbletræet. Tænk hvis hun kunne se en engel, men hun så aldrig en eneste, ikke engang da alle bladene var faldet af, men måske var englene faldet med og visnet bort. Hun så op mod moren og tænkte på, om hun havde set dem, for selv om moren næsten altid holdt øje med sine egne skosnuder når hun gik, så så hun alligevel en hel masse, som hun fortalte til moster Inger i telefonen eller til faren omkring spisebordet. Hendes skarpe syn så flossede, nedbidte og urene negle, de værste var bagerens, hun ku' ikke ha' det, ikke ta' det, hun så huller i tøjet, pletter, krøller, fnug, skæl på skuldre, søvn i øjenkroge, uplukkede bryn, spaltede hår, bukser der stumpede, upudsede sko og næser, hun kunne endda se at mælkeanden drak andet end mælk, det var utroligt, Stine sugede til sig, og i øvrigt mente moren at jo mere der var at se på, jo mindre måtte man.

De var næsten hjemme da de mødte Conny og hendes mor, der var på vej til telefonboksen. Connys mor viftede med en femkrone og spurgte om Mona kunne veksle til noget mindre. Stines mor satte indkøbsnettene fra sig, fandt pung og småmønter frem.

- Og nej, begyndte Connys mor, - nu skal du altså bare lige høre ...

Stines mor nikkede og nikkede, rystede på hovedet, smilede smalt; høflighed kostede jo ikke noget, plejede hun at sige, selvom det lod til at koste hende en del ... alle de småord, som de små blå søm faren slog i væggen med en hammer, nå-nå, ja så, ser man det, bang-bang-bang. Stine syntes ligefrem hun kunne se hovedpinen springe ud af morens pande.

Stine fik lov til at blive ude sammen med Conny, men hun skulle blive hvor moren kunne se hende.

Mødrene var gået, og pigerne stod stadig foran opgangen da de fik øje på Tommy, der kom løbende sammen med et par af de større drenge.

- Pornoen er fri, pornoen er fri, hujede de.

- Freden er forbi, grinede Tommy og daskede Conny i baghovedet i forbifarten, - pornoen er fri, gentog han og forsvandt råbende om hjørnet på den røde murstensbygning. Pigerne så sig måbende omkring efter pornoen? Hvor var pornoen og hvem var det og hvorfor havde den været fanget.

- Nå, pyt med den pony, sagde Conny og spurgte om de skulle gynte.

At gå tur med faren var en langsommelig affære, for han sludrede med Gud og hver mand og dame, snakkede så længe at Stines røde træsko gav sig til at sparke snuden mod fortovsflisen og hendes hånd måtte trække i hans jakkeærme;

tænk hvis bageren havde lukket inden de nåede frem eller alle kagerne var solgt. Men der var både åbent og kø og masser af kage bag glas, så man ikke kunne røre dem, kun kigge, gåsebryster, napoleonshatte, franske vafler og snegle og der, Stines blik stoppede op ved spandauerne med den store klat af gul creme i fordybningen, det var bagerens dårlige øje, og det navn var så uappetitligt at Stines mor ikke kunne få sig selv til at spise den. Et halvt pund smør, franskbrød med eller uden birkes og et halvt sigtebrød skulle sælges før det blev deres tur.

Lyksalige stunder med faren i den ene hånd og et rosenbrød med tyk, hvid glasur i den anden, skridt for skridt, bid for bid, hånd i hånd bevægede de sig hjemad, børstede krummerne af tøjet, længe og grundigt for Stines mor havde gode øjne, og det var deres lille hemmelighed at de spiste kage selvom det ikke var søndag.

Stine stod midt på stuegulvet mellem sine forældre og fik små stød. - Den kradser, klagede hun og hev ud i stoffet på den røde, syntetiske kjole, som moren havde trukket over hovedet på hende så håret strittede af statisk elektricitet.

- Du kan ikke være det bekendt, sagde moren og trak ned i kjolen.

Uvidende om næringsværdien af de vægtløse ord kiggede Stine efter hjælp hos faren.

- Den er da fin, nikkede han.

- Det synes Kristine åbenbart ikke, sagde moren henover hovedet på Stine og trak igen ned i kjolen, der ligesom kravlede op af sig selv, som om den også forsøgte at slippe fri, mens ordene dumpede ned i hovedet på Stines strithår og sivede ind i hendes system; hun kunne ikke være det bekendt, hun havde selv valgt stoffet, og moren havde gjort sig umage for at få den færdig til farfarens fødselsdag.

- Og hvordan har min lille Stinepige det så, spurgte farmoren da hun åbnede døren og trykkede Stine ind til sig.

- Kristine har det godt, svarede moren og rakte sin frakke til farfaren, der stod klar med en bøjle.

- Nu var det jo Stine jeg spurgte, sagde farmoren, og Stine fulgte hende gerne, da hun tog hendes hånd for at gå i køkkenet.

Maden kom på bordet og snakken gik om månelandingen; Stine fornemmede suset i deres stemmer og spidsede ørerne så godt hun kunne: *Ørnen er landet, One small step for man, one giant leap for mankind ...* virkeligheden overgår fantasien, Armstrong, første mand på månen, tænk engang ... Stine så op mod sin far, der sad på stolen ved siden af hende, og spurgte om han så også spillede trompet på månen; hun var fem og kendte kun en Armstrong og det var Louis. Lat-

teren kom ovenfra, hun gled ned fra stolen og faren løftede hende op på skødet, hvor hun vendte ansigtet ind mod hans bryst, forsøgte at gemme sig i hans armhule.

Efter maden var der kaffe i de bløde. Stine fulgte sin farmor i hælene og fik lov at sætte små skåle på bordet med konfekt og hjemmebagte småkager, sukkerskål og flødekande, og nu havde de vist det hele sagde farmoren, satte kaffen på bordet og sig selv på en marokkopude, hvor der også var plads til Stine, dit lille myr, sagde farmoren og trak hende helt ind til sin bløde krop. Stine så op og opdagede at farmorens øjne var brune som hendes egne, chokoladefarvede, sagde faren der selv havde brune øjne.

Farfaren fandt sin yndlingsplade med Louis Armstrong, spillede han så også trompet på månen, lo han og rakte Stine omslaget med det mørke ansigt, den store smilende mund, så velkendt og fremmedartet. Farfaren spillede lufttrompet på stuegulvet, pustede kinderne op som to balloner og fik Stine til at grine.

- Hvem der kunne spille og synge som ham, sagde farfaren og satte sig i den ene af stuens to lænestole, men at være født som sort, sagde farmoren, var nok ikke nogen drøm, og så gik snakken fra den ene Armstrong til den anden, fra *one small step for man* på månen til de sortes gang på jorden. Ordene summede i stuen som endnu

ikke artsbestemte insekter over en sommereng; apartheid, Ku Klux Klan, Martin Luther King, *I have a dream*, en dræbende kugle i det hjerte hvorfra ordene og drømmene havde strømmet.

Mørket faldt på, men solpletterne fortsatte med at flimre omkring i stuen og blandede sig med stemmerne, hun fik grus i øjnene, talte ti slag da bornholmeruret slog, kæmpede mod søvnen der forsøgte at overmande hende. Hun kravlede op på skødet af faren, undlod at se mod moren, der mente at hun var for stor til at hænge på den måde. Øjnene begyndte at glippe, hun lagde hovedet mod hans bryst, hans hjerteslag i det ene øre og Louis Armstrong i det andet: *What a wonderful world*.

Stine havde fået lov til at overnatte, og dagen efter kom moren for at hente hende.

- Jeg fik også is i dag, sagde Stine på vej hen til bussen og så op mod moren, - is i går og is i dag, smilede hun.

- Du tror vel ikke at de får is hver dag, sagde moren, og Stine ville alligevel ikke fortælle hende at farmoren havde givet hende lov til at lege fin dame, med store sko, øreringe og læbestift, som hun selv havde fået lov til at smøre på læberne og trykket af i køkkenrulle så mange gange, at farmoren havde sagt at der snart var til en hel rulle tapet med kys.

På vej ud af bussen kom Stine til at række tunge efter en mand, der havde skubbet til hende. Helt uventet landede morens flade hånd på hendes kind.

- Det vil jeg aldrig se igen, sagde moren og tilføjede, at hvis hun slægtede Conny for meget på, så måtte hun finde nogle andre at lege med.

Hun kunne ikke glemme at der havde været en mand på månen. Månen hang fuld og lysende, og Stine spurgte sin mor, hvorfor den ikke faldt ned, men det vidste hun virkelig ikke, og det var også den slags man ikke behøvede at vide, for hvad enten man vidste det eller ej, så blev månen hængende hvor den hang.

- Hvorfor falder månen ikke ned, spurgte hun faren, da han sad på sengekanten; han kløede sig i nakken og sagde, at det forstod han egentlig heller ikke, fortalte noget om tyngdekraften, som han heller ikke forstod, men så klog som hun var, ville hun forstå det en dag.

- Men hvad nu hvis månen falder ned alligevel?

- Ja, så må vi prøve om vi kan gribe den, sagde faren og klappede hendes lille, kloge hoved.

Efter morgenmaden tog hun sine træsko i hånden, trak hoveddøren i efter sig, strømpefødderne mod trappen ikke så meget som hviskede. Stak hovedet ud af opgangen med den allestedsnærværende,

farefremkaldende fornemmelse, en evig og altid parathed til flugt. Udenfor hjemmets fire vægge kunne man blive slået oven i hovedet, hvis en af de store syntes man var i vejen, var for dum eller bare var, udenfor hjemmets fire vægge var der hjertebanken, sidestik, vagtsomme blikke, på flugt fra de store, fra Bøffen og hans bande, den grå dame, børnelokkere, hvepse, enkelte løse hunde, gårdmænd, den stumme-dumme, der var en pige fra gården som ingen ville lege med, og den nye dreng i gården, der forleden havde snuppet en slikpose ud af hånden på Conny.

Hun fik øje på Conny, der stod med ryggen til på stien der løb langs buskene. Hun stak i træskoene og løb over til hende, og spurgte om Tommy havde fået fat på sliktyven.

- Han gider ikke hjælpe mig, sagde hun og forsøgte at få en mariehøne til at kravle op på hendes fremstrakte pegefinger.

- Hvorfor ikke?

- Det gider han bare ikke, svarede Conny og betragtede mariehønen, der var kravlet op på hendes hånd, - Marie Marie Marolle, sagde hun og forsøgte at få den til at flyve op til Vorherre for at bede om godt vejr, men mariehønen fløj ingen steder.

- Se, smilede Conny og så på Stine, - den kan godt lide mig, - selvom Tommy siger, at der ikke er nogen i hele verden der kan lide sådan en

snothvalp som mig.

- Den er bare så sød, smilede Conny og rakte hånden frem.

- Kun på den ene side, indvendte Stine og gemte hænderne på ryggen.

Hun vågnede om natten, fandt brillerne på natbordet og trippede ind i stuen, der var skuffende tom. Men om morgenen, hun troede næsten ikke sine egne øjne, stod der en cykel under det samme tæppe hvor der sidste år havde stået en dukkevogn.

Moster Inger ringede og ønskede hende tillykke med de seks år, Stine takkede og rakte røret til sin mor, der som altid talte længe med sin søster. Stine listede ud og så til lagkagen, der havde overnattet i svaleskabet, stillede sig på tæerne; på magisk vis havde moren forvandlet den kridhvide, knastørre flormelis til en tyktflydende masse, nu var glasuren størknet og lå glat og perfekt, uden revner, uden klumper med lidt kulørt krymmel ovenpå. Hun ville ønske at de skulle lave glasur hver dag, at hun fik lov at stå i køkkenet helt tæt på moren. Hun lukkede svaleskabet, spidsede ører i gangen, men uden at se ind i stuen, hvor moren stadigvæk sad og talte i telefon.

- De rotter sig sammen, sagde moren og tilføjede noget om, at hun skulle mene at kaffe og kage var godt nok på en hverdag.

De rotter sig sammen, gentog Stine for sig selv og fortsatte ind på sit værelse.

Sidst på eftermiddagen kom Stines farmor og farfar med en gryderet og en grydefuld skrællede kartofler, skåret i små stykker, klar til at koge, for på Stines fødselsdag skulle de da have kartoffelmos, sagde farmoren. Hun gav sig til at mose de kogte kartofler, der endnu var så dampende varme at Stines briller duggede, da hun ville følge kartoffelmosjernet som farmoren trykkede ned som et stempel. Det skulle gå hurtigt så mosen ikke blev kold, en klat smør og en sjat mælk, sagde farmoren, og Stine gentog: en klat smør og en sjat mælk, en klat smør og en sjat mælk, og nu måtte det være nok, og de kunne gå til bords. Kødet i den ungarske gullash var så mørt at man kunne tygge det med øjenbrynene sagde farfaren og ønskede igen tillykke, sagde at det vel nok var heldigt at Stine var blevet født lige på sin fødselsdag, hurra-hurra, og tænk engang, fortsatte han, præcis mens Stine var blevet født havde den lille havfrue fået savet hovedet af, og det var da nådigt mente Stines mor der havde lidt af migræne lige siden dengang.

- Uhm, sagde Stine, - det er den bedste kartoffelmos jeg har smagt.

- Mors kartoffelmos er da også god, sagde faren og nussede Stine i håret, da hun for tredje gang sagde uhm.

Gæsterne var gået, Stine og faren sad ved spisebordet og lagde puslespil, mens moren var ved at tage af sofabordet, hvor de havde fået lagkage.

- Mors kartoffelmos er da også god, gentog moren på en måde der fik både faren og Stine til at se hen på hende, men hun fortsatte bare med at sætte kopper og kagetallerkener på bakken, som om hun ikke havde sagt noget, og havde Stine kendt ordet, ville hun vide at moren havde vrænget.

Det var en af de dage.

Stine rejste sig fra gulvet, hvor hun havde leget med påklædningsdukker, og gik ud i gangen. Hun så mod den lukkede soveværelsesdør, hvis der havde været et nøglehul ville hun have listet sig hen og kigget ind for at se om moren virkelig var der, men det eneste nøglehul i lejligheden sad i toilet døren. Hun fortsatte ud i køkkenet, hvor der stod et glas mælk og en tallerken med to halve, smurt i smerte, pladen under køkkenbordet var trukket ud, skamlen stod klar. Hun drak det sidste af mælken, der var blevet lunken, gled ned af skamlen og tog sin tallerken, vidste lige præcis hvor meget hun kunne dreje på hanen, så vandet ikke brusede når hun skyllede af, satte glas og tallerken i baljen i skabet under vasken, så opvasken ikke stod fremme, og hov, vand på bordet, væk med det, ingen kunne se at hun nogensinde

havde været der. Hun for sammen ved lyden af ringeklokken, smed karkluden i vasken og skyndte sig ud i gangen og åbnede hoveddøren uden tid til at tænke over, hvem det kunne være.

- Ved du hvad, sagde Conny med en sammenklappet rugbrødsfad i den ene hånd, hendes ord rungede i opgangen, Stine så tilbage mod soveværelsesdøren, løftede en pegefinger op foran munden.

- Shh, tyssede Stine og trådte ud på måtten.

- Det er bare fordi, fortsatte Conny ivrigt.

Stine trak døren i, vinkede Conny efter sig med pegefingern og trippede ned ad trappen på strømpebukker og ud foran opgangen, hvor Conny endelig kunne fortælle at hun var alene hjemme og om Stine ikke ville med op og lege, og jo, hun skulle lige have sine træsko, sagde Stine. Men hoveddøren var lukket, træskoene stod på den anden side, for hos dem stod fodtøjet ikke og flød ude på trappen.

- Pyt med det, sagde Conny, - vi kan dele mine; hinkende og grinende nåede de hen til næste opgang.

De sad på gulvet og legede da en nøgle blev sat i døren.

- Det er Tommy, sagde Conny og rykkede sig hurtigt over på den anden side af den strimmel tape, som Tommy havde delt værelset op i, - hurtigt, hjælp mig, sagde hun mens hun sparkede

legetøj over på sin egen side af skillelinjen.

- Hvorfor leger du altid med den brilleabe, spurgte han surt og rynkede på næsen.

- Det er også mit værelse, sagde Conny, satte sig igen på gulvet, - vi leger bare han er usynlig, fik hun sagt, men i næste øjeblik skreg hun op og trak foden til sig.

- Den lå på min halvdel, sagde Tommy og kravlede op i den øverste køje, hvor han greb den sorte plastikblæksprutte i en af de lange, stive arme med synlige sugekopper, - værelsets hersker ser alt og ved alt, sagde han med sammenknebne øjne og hoppede ned med blæksprutten, - så ingen løgnehistorier, sagde han og slog hånden mod lommen, hvor hans schweizerkniv lå, klar til at skære tungen af den der løj eller sladrede, klar til at sprætte Connys marsvin op næste gang den sked på hans halvdel ... Tommy greb fat i Conny, vred hendes arm på ryggen så hun gav sig til at hyle op; i det samme kom deres mor op fra vaskekælderens.

- Hvad helvede er det for et spektakel, spurgte hun og så mod Tommy.

- Århh, hold kæft kælling, svarede han, gik lige forbi hende og løb ned ad trappen.

- Du kan vente dig til far kommer hjem, råbte moren efter ham, vendte sig mod Conny og spurgte, hvorfor hun også altid skulle tirre ham, sagde at de fandme snart kunne blive sendt på

børnehjem, men nøjedes i første omgang med at sende dem i gården.

Stines far havde inviteret moren i biografen og aftalt med Connys mor at Stine kunne overnatte hos dem.

- Ville det ikke være bedre med dine forældre, spurgte moren ved spisebordet og skar en lille bid af medisterpølsen. Stine så fra den ene til den anden; hun ville gerne hjem til sin farmor og farfar, men hun ville også gerne sove hos Conny.

- Det kan blive en anden gang, sagde faren, - pigerne leger jo så godt sammen.

- Ja, det gør de jo, sagde moren, - jeg håber bare ikke vi skal stå i gæld til de mennesker.

Om lørdagen sad moren ved spisebordet i stuen med det lille spejl i den ene hånd og læbestiften i den anden, hun var pæn, med øreringe og blå øjenskygge. Stine betragtede læbestiften, der blev ført henover morens læber, det var som at se på en der spiste chokolade, uden man selv måtte få et stykke.

- Luk munden, sagde moren og trykkede læbestift af i et stykke køkkenrulle, som Stine så sit snit til at tage og gemme på sit værelse som en hemmelighed.

Connys mor poppede popcorn i en gryde og Con-

ny hoppede op og ned i entreen til lyden af kornene der hoppede og poppede mod låget, puf-puf-puf, og legede hun var et popcorn.

- Av! sagde hun hver gang hun hoppede op, - der fik jeg en på låget, grinede hun og rullede med øjnene, - av, av!

Tommy sad i farens stol, og derfor var det ham der bestemte, sagde han, og Conny rakte tunge og smed et popcorn efter ham, og Stine så mod deres mor, men hun sagde ikke noget, sad bare og drak citronsdavand af flasken.

- Hun hælder brændevin i den, hviskede Conny til Stine, da moren gik ud i køkkenet med sin flaske.

- Dem der hvisker lyver, sagde Tommy.

Conny rakte tunge og hentede sine tusser og foreslog Stine at de malede hinandens negle. Conny ville have forskellige farver, rød, grøn, orange, lilla ... og det passede lige at der var ti forskellige farver. Stine ville kun have rød, men hvis hun havde vidst at moren ville skrubbe den røde tusch af med den hårde neglebørste dagen efter, så ville hun slet ikke have haft nogen farve.

- Kan du høre det? spurgte Conny og lagde tusseren fra sig.

- Hvad er det?

- Det er min far der ikke kan ramme nøglehullet. Conny løb ud og åbnede, slingrede tilbage over stuegulvet og gjorde sig skeløjet. Lidt efter kom faren til syne i døråbningen.

- Nåhh, sagde han og lænede sig mod dørkarmen, - hvad fanden laver I i min stue.

- Vi hygger os, sagde Conny, - Stine er her.

- Har vi ikke nok i to snotthalpe.

Tommy rejste sig fra lænestolen som faren havde retning imod.

- Hent mig en bajer tøs, sagde faren, og Conny sprang op.

- Og en til mig, råbte Tommy, der havde sat sig på en spisebordsstol for enden af sofabordet for ikke at sidde i sofaen med alle kællingerne.

- Så skal du kraftedme også drikke den, sagde faren og så på Tommy med sammenknebne øjne.

Tommy tog en tår af flasken, og føj for satan, grinede han og så ikke farens hånd, der fløj over sofabordet og ramte ham så voldsomt, at han tumlede ned af stolen og blev liggende. Stuen var stivnet, ingen bevægelser bortset fra øllet, der løb fra den væltede flaske der hang med halsen udover bordkanten.

Så rejste Conny flasken, stuen gik i gang, Tommy kom op på stolen igen, Stine lukkede munden og Conny tog de sidste upoppedede majskeer fra skålen. Faren tømte sin øl i en lang slurk, hans adamsæble kørte op og ned, så lod han flasken falde på gulvet, ræbede sig og gik i seng.

Det var en af de dage.

Moren tog sit migrænepulver, satte morgenma-

den frem, trak gardinerne fra i køkken og stue, og gik i seng. Stine vaskede sig efter anvisningen: hoved-hænder-numse-tæer, tog det fremlagte tøj på, hvid bluse, hvide ankelsokker, den røde buksenederdel med lommer. Hun kunne ikke selv tage armbåndsuret på, stak det i lommen, tog de røde træsko i hånden, og trak døren i efter sig. Hun legede med Conny indtil hendes mor kom og sagde at de skulle gå.

Stine stod alene tilbage, hun så sig omkring, stak hånden i lommen med uret; klokken var næsten 11, så det var for tidligt at ringe på hvis moren ikke var oppe.

Der var lang tid til klokken 12, hun traskede omkring mens hun kiggede sig over skulderen. Hun gik ind i opgangen, lagde sig på knæ foran døren og kiggede ind af brevsprækken, lige over på den lukkede dør ind til soveværelset, satte sig på trappen for at vente, hørte en dør blive åbnet højere oppe og skyndte sig ud igen. Gik omkring med uret i hånden, måske var det gået i stå, måske havde hun glemt at trække det op, hun lagde det mod øret, men nej, det tikkede som det skulle. Den store viser flyttede sig uendelig langsomt. Halv tolv og nu skulle hun også tisse.

Igen faldt hun på knæ og så mod den lukkede dør gennem brevsprækken. Hun rejste sig og bankede på, ganske forsigtigt, banke banke banke, som om hun kunne få døren til at åbne sig uden

moren blev vækket, som om at hvis hun håbede og bad og bankede på den helt rigtige måde ville døren, sesam sesam lukke sig op, banke-banke. Tissetrangen tog til, tårer pressede sig på, pegefingeren gav dørklokken et hurtigt klem, og et til og nu ville fingeren slet ikke flytte sig; tisset løb ned ad hendes ben, ned mod de hvide ankel-sokker og moren åbnede døren, greb hende i armen, så fingrene måtte følge med og klokken blev tavs, men morens ord smældede: var hun gået fra forstanden, at ringe på på den måde, hvad tænkte hun på? Moren var så opkørt at hun ikke engang opdagede at Stine havde tisset i bukserne, og mens moren kom i tøjet skyndte Stine sig at finde rene underbukser og strømper, låse sig inde på toilettet og gemme de tislåede klæder i vaske-tøjskurven.

Efter frokost skulle de ud og handle.

- Dine strømper er gule, sagde moren, der ikke kunne drømme om at lægge gule strømper frem til den røde buksenederdel, hun var jo ikke farveblind som Connys mor, Vorherre bevares, sagde moren, der også kunne finde på at sige at grønt og blåt klær' alle idioter godt, og så måtte Stines far skifte strømper igen.

Stine så forskrækket fra morens mund og mod sine fødder og indrømmede, at hun selv havde skiftet, sagde at hun havde fået sok fordi hun var kommet til at gå ned i en vandpyt.

- Ja så, sagde moren lige så knastørt som den stide gik på.

Den blå folkevogn var pakket til årets sommerbesøg hos Stines mormor og morfar i Jylland. Moren havde fået sparet en del ord op; jo længere de kørte, jo flere ord sendte hun ud mod forruden, der uden videre sendte dem om på bagsædet til Stine.

- Alene tanken om lugten giver mig kvalme, sagde moren, lugten af stald, af døde dyr, råt kød og gylle og ajle der sad i hele huset, i møbler og vægge, i hud og hår og tøj, selv i det nyvaskede sengetøj og de tunge dyner, med ti døde høns i fodenden ... hun glædede sig allerede til de var hjemme igen. Alle de ord, hvor kom de fra og hvor blev de af. Stine lagde sig på knæ og kiggede ud af bagruden, kneb øjnene sammen og syntes hun kunne ane ordene som en lang kæde af kulørte hønseringe der fulgte efter bilen.

- Og maden, sagde moren midt på Fyn og mindedes, hvordan hun som barn var blevet tvunget til at spise tunge med synlige smagsløg, hjemmelavede melboller, der svulmede op i munden, selleri og hjerter i flødesovs ...

Trods morens forsøg på at lægge afstand nåede de frem til gården. Mormoren kom ud på gårdspladsen og tog imod dem.

- Nå, så kunne I være her, sagde hun og tørrede

hænderne i forklædet.

Der kom kaffe og kringle på bordet, men da Stines far gik på toilettet forstummede snakken; stueuret på væggen tikkede, porcelænet klirrede, morfarens fingre trommede, blikke veg ...

Til aften fik de suppe. Kød- og melboller flød omkring i den klare suppe med fedtperler på overfladen, orange skiver af gulerod, grønne og hvide porreringe, stykker af selleri.

- Jeg tager selv, sagde Stines mor, da hendes mor bad om at få hendes tallerken.

- Bevares, sagde mormoren og satte sig.

- Ja. Inger kan jo godt lide mine melboller, bemærkede mormoren, da det var lykkedes Stines mor at fiske udenom de forhadte melboller.

- Kristine kan hjælpe mig i køkkenet, sagde mormoren næste dag efter morgenmaden, da mændene gik i stalden og Stines mor måtte lægge sig med hovedpine.

I køkkenet vaskede de op. Af og til skævede mormoren til Stine, men hun sagde ikke noget før opvasken var taget.

- Så håber vi ikke, sagde hun og hældte kartofler i vasken så det buldrede, - at du bliver lige så svagelig som din mor, fortsatte hun og rakte Stine en kartoffelskræller.

Stine kiggede stjålent mod mormorens hænder, der skrællede og skrællede i et tempo, der ikke var til at begribe, hendes hænder var røde og ru, med

korte flossede negle; det var sådan nogle hænder og negle Stines mor ikke ville have. Mormoren sagde ikke meget, men Stine ville gerne vide om det ikke havde været hårdt under krigen, men mormorens hænder bare fortsatte med at skrælle som om hun slet ikke havde hørt hende, og efter kartoflerne skulle der bælgæs ærter og nippes jordbær, en hel del, for moster Inger og familien kom også.

- Ja Kristine tror jo vi er jøder, sagde mormoren, da de sad omkring aftensmaden, og selv om ingen grinede understregede stueurets tikken hendes dumhed med metronomens præcision.

Et bjerg af kød midt på bordet, tykke, lyserøde skiver af hamburgerryg på et porcelænsfad med gule blomster, alt for meget kød, der voksede i hendes mund, tyggede og tyggede og fik endelig slugt det. Hun så hjælpeløs på det resterende stykke og op mod faren, der på forunderlig vis forstod, sagde at det da var alt for meget kød til sådan en lille pige, stak gafflen i grisen så Stine kun skulle kæmpe med den tykke sovs og de kogte gulerødder, for her i huset spiste man op.

Rødgrød med fløde.

Stine så sig omkring bordet med fornemmelsen af at hun gjorde noget forkert, tog endnu en mundfuld og lod den bløde, søde smag overdøve den skamfulde følelse af nydelse.

- Jeg kan ikke ha' det, sagde moren, da de kørte ud fra gårdspladsen og begyndte i det små; hun havde opdaget et stift hår på sin mors kind, en sovsedråbe på hendes hage, hendes fars urene negle og nej, sagde Stines far, der var vist ikke en flueplet der havde forbigået hendes opmærksomhed, og, fortsatte moren, den måde han slubrer og smasker ...

- Ja, ja, sagde faren, - nu er det overstået for den her gang.

- Men, fortsatte moren og mødte Stines blik i bakspejlet, - dengang var der altid noget, altid arbejde, arbejde, arbejde, i stalden, i køkkenhaven, i huset, i haven, på marken...

De kørte lidt i tavshed.

- Jeg tilgiver dem aldrig, sagde moren.

Stine tog skoene af, lagde sig og døsede hen.

Hun vågnede ved forældrenes snak, men lod som om hun sov.

- Det er nu sjovt at I er søstre, sagde faren, - I er så forskellige.

- Åh ja, moren drejede ansigtet bort og så ud af sideruden, - Inger er så sød, Inger er så klog, så dygtig, så glad og nem ...

- Det var jo ikke sådan ment, sagde faren.

- Inger kan godt lide mors melboller, vrængede moren, - Inger, Inger, Inger ...

- For Inger er alting så nemt, sagde moren, som om hun slet ikke hørte at han havde sagt noget, -

men det er jo heller ikke hende der er blevet slået i ansigtet med en død bror.

Ordene fik Stines øjenlåg til at springe op, hun så farens hånd, der klappede moren på låret.

- Nu er det overstået for denne gang, gentog han, moren tav og lod hans hånd ligge, og Stine lukkede øjnene, så de ikke troede hun lå og lyttede.

Men hun kunne ikke holde det i sig, og på vej hjem fra en af deres hemmelige ture til bageren fortalte faren om den døde bror, men Stine havde flere spørgsmål end hendes far havde svar. Hvordan kunne han være morens storebror når han kun var tre år, da han døde? En ulykke, men hvordan? Faren sank en mundfuld, børstede kagekrummer af brystet, han vidste ikke så meget, det var ikke noget der sådan blev talt om, men hvorfor ikke, ville Stine vide, og det var nok fordi det var svært og det var også længe siden.

Med munden fuld af rosenbrød og sød glasur forstod hun pludselig at børn ikke bare kunne dø, men at hun også selv kunne dø.

Sløjferne i hendes hår var røde som hendes træsko, moren havde tjekket sin taske og lukket den igen, de var klar til at gå. Stine lagde den ene hånd på drejelåsen, den anden på håndtaget, og skulle til at åbne da moren sagde nej, og Stine forstod ikke hvad hun sagde nej til, havde hun gjort noget

forkert? Var hendes negle ikke rene eller ... hun så spørgende mod moren der tog overtøjet af, og Stine forstod at de alligevel ikke skulle ud og se på stof til sommerkjoler, i stedet skulle køkkenet vaskes ned, skuffer og skabe blev tømt og vasket af, og lågerne. Stine sad på gulvet på sit værelse og legede med påklædningsdukker mens hun holdt øje med moren i køkkenet, hvor karkluden blev vredet hårdt og ordene af og til slap ud mellem de sammenpressede læber: *hader at gøre rent, hader at gøre rent.*

Sommerferien var slut, og den dag, som Tommy sagde at de i hvert tilfælde ikke skulle glæde sig til, var kommet; de skulle begynde i børnehaveklasse. Conny hoppede sig fremad med Tommys gamle skoletaske på ryggen. Stine holdt godt fast i farens hånd, så sig tilbage for at sikre sig at deres mødre stadigvæk fulgte med. Skolen nærmede sig, ligesom voksede for øjnene af hende, og børn strømmede til, som om skolen sugede dem til sig, ligefrem slugte dem, og måske glemte den at spytte dem ud igen. Cykelstativerne der havde et sort tag der til forveksling lignede kæmpe flagermusvinger, der i fantasien kunne leve op om natten, virkede mindre skræmmende end de store i skolegården, et mylder af fortræd.

Stine gik alene.

Hvis Conny ikke stod klar ved opgangen når de skulle i skole, skulle Stine ikke vente, for det var ikke meningen at hun skulle komme for sent fordi Conny havde sovet over sig eller var syg.

- Vent på mig, råbte Conny og kom løbende med sidestik og uredt hår.

- Jeg skal fortælle dig noget, sagde hun forpustet da hun havde indhentet Stine, - jeg har slugt en blæksprutte, sagde hun og balancerede på et ben, - se selv, sagde hun og åbnede munden, men Stine kunne ikke se noget, og det var nok fordi hun havde pudset brillerne i leverpostej, grinede Conny og sagde, at det var blæksprutten der kildede hende i maven, og det var faktisk ret sjovt med den blæksprutte, for den havde et lille-bitte-bitte hoved på hver arm og nogen gange snakkede de i munden på hinanden.

- Og så bliver jeg skrupforvirret, sagde Conny og rullede med øjnene, så Stine kom til at grine.

- Du kan vente på værelset, sagde Connys mor, de var næsten færdige med at spise. Stine gled ud af træskoene, trippede over gangen og ind på værelset; Tommys blæksprutte sad på reolen og stirrede på hende, den sad altid et eller andet sted og holdt øje, hun flyttede sig lidt til siden, men det var som om øjnene fulgte med.

Tommy og Conny kom ind på værelset med hver deres banan i hånden.

- Vi kan dele, sagde Conny, viftede med bananen, gav sig til at skrælle den og gik i stå ved lyden af en knytnæve, der blev hamret i spisebordet så det klirrede.

- Hvem fanden har taget min banan! råbte Connys far inde fra stuen, og et øjeblik stod alt i værelset stille, kun støvet dristede sig omkring.

- Hit, sagde Tommy, der var kommet til sig selv, greb resolut bananen ud af Connys hånd og rakte hende sin egen netop som faren kom til syne. Rød i hovedet og fnysende så han fra den ene til den anden, tog de få skridt hen til Tommy og rev bananen fra ham med den ene hånd og stak ham en flad med den anden.

- Den største banan er min! Er du med, råbte han og gav Tommy et skub så han vaklede et par skridt tilbage, - er du med!

- Ja, mulede Tommy og skar ansigt da faren vendte ryggen til og gik ud af værelset med sin banan, ingen af dem sagde et ord alligevel var det som om faren kunne høre at Tommy gjorde sig skeløjet og slog pegefingeren mod tindingen, for i næste øjeblik kom han farende tilbage og smed dem ud, ud-ud-ud!

- Hans hånd er bare så sur, sagde Conny på vej ned ad trappen og sendte Stine et smil, som om det hele bare var for sjov.

På parkeringspladsen stod nogle af de store og røg.

- Hvad gløder I på, spurgte en tyggegummi-gnaskende pige.

- Ikke noget der er særligt kønt, svarede Conny og så spænedede de igen. Stine, der aldrig selv vidste hvad hun skulle sige når nogen kaldte hende fisterløgsovs eller spurgte om hun havde fået glosuppe til middag, ville ønske at Conny kunne holde både ordene og tungen i munden. De så sig tilbage, men pigerne var åbenbart blevet for store til at de gad løbe efter rollinger. Conny var nær busset ind i fru Friis der kom fra vaskekælderen..

- Hov hov hov, se dig for grønært, sagde hun og satte vasketøjskurven fra sig.

Tommy kaldte hende for fru Fis i kasketten og sagde at hun engang næsten havde vredet hans ene øre af, men Conny spurgte om hun måtte trykke hendes hånd, selv om hun havde prøvet det før. Fru Friis rakte hånden frem med den halve finger, en torn i langefingeren, blodforgiftning og fingeren blev skåret af, alle børn i Vestergården kendte historien og gøs, en torn i knæet og det halve ben ville ryge og hvad med en torn i øjet ...

- Ved du hvad fru Friis, begyndte Conny og så op på hende med sine runde, blå øjne, - i går så jeg en dame, der var grimmere end dig.

Fru Friis hostede af grin, og da de rendte på hende nogle dage senere slap hun latteren løs igen.

- Hvad så tøs, sagde hun fornøjet og rakte hånden frem mod Conny, der frejdigt tog imod, - har du så set nogen der er grimmere end mig i dag? Og neej forsikrede Conny hende, det havde hun i hvert fald ikke.

- Jeg synes du skulle søge den her, sagde moren, da de havde spist aftensmad, og lagde en jobannonce på sofabordet ved siden af lænestolen, hvor faren havde sat sig for at læse avis. Han tog annoncen op for at vise sin gode vilje, sagde som han plejede, at han var glad for at køre bus. Hvis han skulle lave noget andet ville han være konditor, sagde han og lagde annoncen fra sig.

- Konditor! gentog moren og satte symaskinen på spisebordet med et hårdt dump, - vi får jo aldrig råd til at flytte, hvis du ikke finder noget andet.

Flytte? Stine så op fra gulvet, hvor hun lå og kiggede i et Anders And blad; skulle de flytte?

- Jeg har jo ikke giftet mig med en buschauffør, sagde moren og satte undertråd i symaskinen - og din søster kan jo godt finde ud af det, fortsatte hun og hentydede til at søsteren var læge og havde sin egen praksis.

- Så skulle du måske havde giftet dig med hende, brummede faren og rystede avisen, som for at sige at nu læste han.

- Vorherre bevares, hvordan kan du få dig selv

til at sige noget så åndssvagt.

Faren rømmede sig på den måde som han gjorde, når han ikke syntes der var mere at sige. Stine lå alene på gulvet, faren gemte sig bag avisen, moren trådte på fodpedalen og symaskinen lød som en flok hidsige hvepse der var spærret inde og ville ud-ud-ud!

Moren blev ved med at klippe jobannoncer ud af avisen, men nu var de til hende selv. Der måtte ske noget, sagde hun til telefonrøret, ellers blev hun sindssyg, og en aften satte hun mad på bordet og sagde at nu kom der andre boller på suppen for hun var blevet ansat som receptionist.

- Jeg troede ellers du hellere ville dø end at arbejde, sagde faren.

- Det gør jeg jo alligevel, svarede moren, - nu skal jeg bare til at have penge for det.

Om tirsdagen gik Stine til dans, om torsdagen spillede faren fodbold og hver tredje lørdag gik moren til frisøren, man skulle se ordentlig ud i receptionen, sagde hun og Stine fulgte betaget den lille pensel der lakerede morens negle, folk snakker jo hvis der er det mindste, sagde moren og gav sig til at vifte med hænderne som en fin dame, hun var pæn syntes Stine

Da Stine endelig havde lært at sige receptionist, blev moren forfremmet til privatsekretær. En

sekretær skulle også se ordentlig ud, så moren fortsatte med at lakere negle, mens Stine måtte vente på at hun selv blev gammel nok.

Moren var glad for sit job, havde ikke noget imod at arbejde over og begyndte at komme sent hjem, især om fredagen, og en morgen opdagede Stine at faren sov i stuen.

- Hvorfor ligger du her, spurgte hun og satte sig på kanten af sofaen.

- Fordi jeg snorker som en bjørn, svarede han og trak hende ned til sig.

- Det har jeg aldrig hørt, sagde hun og puttede sig under dynen og spurgte, om han så altid skulle sove på sofaen.

- Nu må vi se, sagde han og trak hende endnu tættere på sig.

- Arrg, du maser mig til plukfisk! klynkegrinede hun.

- Ja, og hvorfor er mine hænder så store.

- Det er for du bedre kan passe på mig.

- Nej, det er for jeg bedre kan kilde dig! sagde han og kildede hende indtil hun næsten ikke kunne få vejret.

Men faren fortsatte med at sove på sofaen, og kort før sommerferien fik Stine at vide, at moren skulle flytte og Stine skulle flytte med.

Faren sad på kanten af hendes seng og forsøgte at trøste hende med, at de jo først skulle holde sommerferie, en dejlig lang sommerferie, og hun

ville jo også komme på weekend.

Hun låste sig inde på toilettet og brændte køkkenrullen med morens læbestiftaftryk af i håndvasken, hun så det flamme op et kort øjeblik, hvad kunne hun ellers gøre?

Hvad kunne hun gøre, så moren ikke flyttede, alt skulle være som det plejede, moren skulle blive, og det var lige meget om hun lå i sengen hele dagen.

Midt i ferien kom moren og direktøren og hentede hende til Frederiksberg, så hun kunne se sit kommende hjem, en hvid patriciervilla i to etager. Moren viste rundt i det store hus med højt til loftet og med god plads til afstand. Alt virkede anderledes; lyset virkede lysere, det hvide hvidere, blanke overflader blankere, så fint og urørligt. Skiftevis opmærksom og slukøret fulgte hun moren, døre op, døre i; var det kun moren og hendes nye mand der boede her, helt alene i det store hus? Rundt og rundt, op og ind, dejligt lyst værelse, sagde moren.

- Og din helt egen balkon, smilede moren og slog dobbeltdøren op, - hvad siger du så?

- Hvornår skal jeg hjem?

Farens ferie var forbi og den sorte Mercedes kom for at hente hende.

- Kom så Kristine, kaldte moren og satte sig ind på forsædet af bilen. Stine slap sin far for tredje

gang og satte sig ind på bagsædet, ungerne fra gården sværmede om bilen, direktøren smækkede bagdøren og sagde at de skulle se at komme af vejen. Bilen satte langsomt i gang, direktøren gav hornet et tryk, men i stedet for at flytte sig gav de satans møgunger sig til at juble. Hun vred halsen og hele kroppen for at vinke ud af bagruden; så åbnede hun bildøren og lod sig falde ud på den grove asfalt. Fortumlet kom hun på benene, afskedsscenen begyndte forfra.

- Bare lidt overfladiske skrammer, sagde moren til direktøren, da de for anden gang trillede ud af Vestergården.

Aften efter aften sad Stine, til direktørens åbenlyse irritation, og stak til maden. Tavst fangede hun blikkene der blev udvekslet, hørte hvert lille suk fra moren.

Hun fik lov til at ringe og sige godnat til faren, fortsatte med at stikke til maden og talte dagene til hun skulle hjem på weekend, begyndte nedtællingen fra et uoverskueligt utal af dage og nætter.

En dag, kort før sommerferien sluttede, stod hun der så igen på reposen foran hoveddøren mellem sine forældre.

- Ja, så fik hun jo sin vilje, sagde moren henover hovedet på hende, da faren var kommet for at hente hende hjem. På det næstsidste trin på sten-

trappen vendte hun sig for at vinke farvel med den frie hånd, men moren var væk og døren var lukket. Uvidende om at scenen havde sat sig og allerede var blevet en del af hendes kredsløb, et indre endnu ubevidst univers af skyld og skam, kørte hun hjem i den blå folkevogn med sin far.

Efteråret 2002

Den lange weekend

Mit blik glider fra køkkenvinduet i stuen og op mod Connys gamle værelse. De tynde netgardiner er flyttet ind i mit hoved, trukket henover mine erindringer som et slør. En bevægelse i erindringens gardin, en skygge bag det røber at noget sker, at noget er sket.

- Kan du huske dengang Tommy troede jeg var ved at dø, siger Conny og retter sig op efter at have bundet sit snørebånd.

En vinter var der lavet skøjtebane i gården; en vildfaren arm havde ramt Conny på næsen, hun snublede, rullede om på ryggen og lå helt stille på isen, og blodet løb i en bane, så det så ud som om det kom ud af øret, og blødte det ud af øret, så var man færdig, det vidste Tommy, der havde løftet hende op og båret hende hele vejen hen til opgangen.

- Han græd, smiler hun, - kan du huske det?

- Ikke rigtigt, indrømmer jeg.

- Men jeg glemmer det aldrig, fortsætter Conny,
- aldrig.

Vi trasker rundt i de forgyldte, formørkede, forvrængede erindringer, og hvad var erindringer andet end erindringer om erindringen, som et stykke mellemlægspapir lagt ovenpå endnu et stykke mellemlægspapir, mere og mere ugennem-

sigtige.

Slentrer omkring i barndommens kvarter, forbi papegøjehusene, som vi kaldte de kulørte rækkehuse, og som vi plejede at spæne forbi, fordi det hed sig at der boede en børnelokker. Men husene er falmede og børnene har forladt barndommen, barnevognene er udskiftet med rollatorer.

Skæver igen mod Connys mave, der er gemt bag den blå dynejakke, og føler mig pludselig så ubeskrivelig tung og træt, som om jeg har ansvaret for alle verdens børn; de ufødte hvisker, fortidens småpiger kalder, tavse blikke blandt mine elever. Skiller sig ud, pigen fra syvende.

Vi vender tilbage til bilen.

- Du kan tage med mig hjem, hvis det er, siger jeg og spænder selen. Hun ryster på hovedet.

- Kit-Kat venter mig.

Altid den kat; et påskud eller en nærende forestilling om at hun betød noget for nogen, at nogen havde brug for hende, en bror, en mor, en kat. Ved det ikke, lader det ligge, lader hende slippe og kører lidt i tavshed, mens lyset svinder.

- Hvornår kommer Martin tilbage, spørger hun.

- Søndag, svarer jeg og skifter gear, - vil du ikke nok fortælle mig hvad du har tænkt dig, forsøger jeg. Hun ser ud af sidevinduet, og jeg regner ikke med at hun vil svare.

- Lad os snakke om det efter weekenden, siger hun da jeg sætter hende af på Guldbergs Plads.

Jeg parkerer ved rækkehuset i Brønshøj; en reklame stikker ud fra postkassen som en påmindelse om, at den gerne vil tømmes. Låser mig ind med en følelse af at det er en evighed siden jeg kysede Martin farvel, at noget har forandret sig i løbet af dagen. Bevidst om at jeg er alene hjemme lukker jeg døren bag mig, lader blikket løbe den korte vej gennem den smalle entre.

- Conny, Conny, Conny, sukker jeg, som var det et ekko af de tre indrammede tegninger mit blik møder, når jeg ser op ad trappen til førstesalen. Alle tre ansigter var tegnet med sort tusch, flydende og fast, tynde streger, med vildtvoksende blækspruttearme som hår og ansigtstræk til fælles med Conny. Den ene tegning havde hun revet i stykker, jeg havde taget stumperne og senere spurgt om det var ok hvis jeg limede dem på et stykke karton, det var det ikke, men hun ville gerne selv gøre det og havde sat stykkerne så der var et lille mellemrum mellem dem. Den anden tegning havde jeg fundet som en sammenkrøllet kugle under sofaen, den sidste jeg havde overtalt hende til at tegne hang bare som den var.

Træder ud af skoene og ind i køkken-alrummet, tjekker rutinemæssigt at døren ned til kælderen er låst. Som om nogen havde låst den op, mens jeg var væk.

Tilbereder en skinke-ost sandwich som jeg spiser stående, tygger hver mundfuld omhyggeligt og

falder i tanker over dagens begivenheder; mødet med den vrede mor på skolen, Connys graviditet ... tænker på at ringe til Berit, ulige uge, så har hun alle børnene, lige uge har hun kun den store på 12, nogle gange kan jeg næsten blive stakåndet af bare at høre på hende. For nylig fortalte hun at hun havde taget sig selv i at ligge i tandlægestolen og slappe af, bare ligge og nyde at hun ikke skulle andet end at åbne munden og trække vejret. Sætter vand over til kaffe og kommer i tanke om postkassen, ud og ind igen, smider stakken af reklamer på spisebordet. Tager kaffen med over til sofaen, trækker tæppet over benene og griber romanen, der har ligget og ventet på mig hele dagen, lader hånden glide henover forsiden, men i stedet for at slå op giver min hjerne sig til at lave anagrammer ud fra bogens titel: *Hun hedder dr. Åse Ensom* ... Lægger bogen fra mig, tænder for fjernsynet, zapper lidt frem og tilbage, men glimt fra dagen flimrer forstyrrende forbi: Conny i sofaen med hånden på den flade mave, blodet på hendes underlæbe, ... som om hun kunne forhindre virkeligheden i at realisere sig, hvis hun kunne holde ordene tilbage, ser hende for mig i køkkenet, de hvide skår, de bare fødder, hendes hængende arm, trukket mod gulvet som var viskestykket for tungt at bære. Mens Conny havde kæmpet med ordene og sin tilstand havde jeg været optaget af opvasken, få den taget så jeg

kunne tage hjem med en nogenlunde, ha-ha, ren samvittighed, en elefant kom marcherende ... De blikke hun havde sendt mig og som jeg havde ignoreret, fordi der var så meget med Conny at man ikke kunne tage sig af det hele. Den urørte kaffe, den rastløse famlen med cigaretpakken.

En tanke bryder ind: Hvorfor havde Conny spurgt hvornår Martin kom hjem, sagt at vi kunne snakkes ved efter weekenden. Hvad havde hendes graviditet med Martin at gøre? Spørgsmålene hænger et øjeblik før de falder fra hinanden; hvordan kunne jeg overhovedet få den tanke. Rejser mig, tager mobilen fra køkkenbordet, tøver, trykker Martins nummer og får, som forventet, telefonsvareren; det var jo ligesom en del af konceptet med de der såkaldte overlevelsesture han tog med på. Hører hans telefonsvarer til ende, suger hans stemme i mig, den skarpe upersonlige klartone lyder, men lægger ingen besked. Kunne have sagt at jeg savnede ham, at jeg elskede ham, men det vidste han jo.

Sætter vand over til endnu en kop kaffe, fortryder og finder en flaske vin, det er jo fredag, skænker et glas og får øje på en hvid kuvert, der stikker ud mellem de kulørte reklamer, nipper af vinen, trækker kuverten ud og genkender Connys håndskrift, hendes hang til at lade bogstaverne skråne mod venstre, som om de var ved at tilte bagover. Åbner kuverten og tager brevet ud, en

enkelt side, ganske kortfattet.

Kære Stine.

Jeg skriver til dig fordi jeg ikke ved hvordan jeg skal få det sagt.

Jeg er gravid.

Du ved at jeg hverken kan klare en abort eller et barn.

Jeg har kun et ønske og det er at du vil tage dig af barnet, jeg vil have at du skal være mor til barnet og Martin skal være far.

I må ikke sige nej. Jeg ved ikke hvad jeg gør hvis I siger nej. Jeg kan ikke give mit barn til nogle fremmede.

Fortvivlede, håbefulde hilsner fra mig, din veninde Conny.

Om lidt ville Conny stå på måtten og ringe på, men det vidste Stine ikke, hun var syv, snart otte hvis nogen spurgte, og lå på stuegulvet og så fjernsyn; var selv en del af begivenhederne.

- Kong Frederik den 9. er død, længe leve hendes majestæt Dronning Margrethe den 2.

Statsminister Jens Otto Krags ord dundrede udover slotspladsen og folkemængden, tre gange gentog han det og ekkoet af hans ord bredte sig som ildevarslende vibrationer fra slotspladsen til stuen og ind i hendes krop. Kongen var død og nu råbte alle mennesker og manden på balkonen hurra-hurra-hurra, så mange gange at Stine troede de aldrig ville holde op. Hun vendte sig for at sikre

sig at faren stadig sad i sin stol; betrygget vendte hun tilbage til den sortklædte nyudråbte dronning på balkonen.

- Min elskede far, kongen er død ...

Den nye dronning talte, folkemængden klappede og noget stødte sammen i Stine; hun rejste sig og satte sig på skødet af sin far.

- Hvorfor råber de hurra, når hendes far er død?

I det samme ringede det på døren; det var Conny, og selv om Stines far altid sagde ja, gik hun alligevel tilbage til stuen og spurgte om Conny måtte komme ind og lege, hun fik også lov at spise med og nej nej, hun behøvede ikke sige det, for hendes mor og far var ikke hjemme, kun Tommy.

- Og han er skide sur.

- Nå nå, sagde Stines far, - men måske er han også sulten, I kan da smutte op og spørge om han vil spise med.

- Må han!? spurgte Conny og spærrede øjnene op, som om hun ikke troede sine egne ører.

Stine kunne næsten ikke følge med Conny, der løb gadedrengehopp fra den ene opgang til den anden, boller i karry, sagde hun, det er hans livret, men da de stod foran døren var der ingen der lukkede op og nøglen under måtten var væk. Conny lagde sig på knæ på måtten og kaldte ind af brevsprækken.

- Tommy, er du der?

Hun kaldte og lokkede med boller i karry.

- Øv, sagde hun og traskede så langsomt ned ad trapperne, som om hun håbede på at han ville åbne døren og kalde hende tilbage.

- Hvornår kommer din mor og far hjem, spurgte Stines far, da de sad ved spisebordet.

- Aner det ikke, svarede Conny, lagde gafflen fra sig som om hun pludselig kom i tanke om noget, rejste sig og løb hen til stuevinduet, vendte sig og løb ud i køkkenet.

- Øv, han er der ikke, sagde hun og satte sig igen, så mod de tre uspiste kødboller på tallerkenen.

- Må jeg gemme dem til Tommy? spurgte hun. Stines far lo og lovede at han ville gemme en portion til ham, og da han sagde at det nok var bedst at Conny blev og sov gav pigerne sig til at danse omkring på stuegulvet med hinanden i hænderne, indtil Conny pludselig kom i tanke om sit marsvin. Stines far beroligede hende med at et marsvin sagtens kunne være alene en enkelt nat, men Conny så alligevel ud som om hun var lige ved at græde, og endnu engang løb de op til Conny, hvor hun igen lagde sig på knæ for at sige godnat til marsvinet gennem brevsprækken.

- Skal vi tegne hinanden på ryggen, spurgte Conny, da de lå under samme dyne i Stines seng, og i næste øjeblik stod hun på gulvet og trak natkjolen, som hun havde lånt af Stine, op over hovedet. Stine fulgte efter og stoppede op med

natkjolen i hånden.

- Hvorfor tager du dem af, spurgte hun og så mod underbukserne på gulvet.

- Nåh nej, hvor er jeg dum, grinede Conny og tog dem på næsten lige så hurtigt som de var kommet af.

I 2017 debuterede Pia Ravn Jensen med romanen Smagen af Fugl:

I oktober landede Smagen af Fugl på Euromans hjemmeside på listen over de bedste romanudgivelser i 2017. Forfatter og journalist Jens Vilstrup skrev:

”Barndomsscenerne er rå, sjove og rørende, og replikkerne sidder lige i tidsskabet og er så skarpt skrevet, at det er lige som at være der selv.”

Andre skrev:

”Jeg er meget begejstret og det er en bog jeg vil læse igen” Ulla Weishaupt, Bogrummet.dk

”Gå ikke glip af denne bog” Karen Rosenfeldt, Bogblokker.dk.

”det er gribende, det er flot sprog” Lise Høg, forfatter

Stine er 38 år, ufrivilligt, men ikke desperat barnløs. Hun ser frem til en rolig weekend med en god bog i rækkehuset i Brønshøj, hvor hun bor med Martin. Men da hun finder ud af at hendes barndomsveninde er gravid, får hun noget at tænke over. Fortællingen skildrer Stines forhold til personer og begivenheder, der har været med til at forme hende og hendes liv.

Pia Ravn Jensen, født 1964 i København.
Debuterede i 2017 med romanen
Smagen af Fugl, som samme år var på Euromans
liste over bedste romanudgivelser.
I 2023 udgav hun
Hvis månen falder ned.

